

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dimars 19 de Septembre de 1899

Num. 8367

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari en les principals
Llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornen los originals encara que no's publicquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 100 pts. 100 pts. per mes
Provincies trimestre. 300 pts. 300 pts. per trimestre
Extranger y Ultramar. 350 pts. 350 pts. per trimestre
Anuials, à preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

XAROP SERRA

de continuades curacions y d'una
acceptació general, son las millors
probas pera demostrar que

Oberta tota la nit

AGRICULTORS ALERTA
Visiteu lo magatzém de guanos de
A RIUDOMS

Massó y Ferrando

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin.
Los Motors de corrent continua à la vegada que extraordinàries condicions d'economia en lo cost de compra y consum, reuneixen les de marxa silenciosa, gran llimpiesa, espay reduxit y facilissim maneig, ventatges difícils d'obtenir ab altres sistemes. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian à voluntat, las velocitats mínima á màxima.

Los gastos d'oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.

En aquestes oficinas se facilitaran cuanta classe de datos sian necessaris.

Reus 9 Juny 1899.—Per la Electra Reusense, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Per a l dia 2 de Novembre pròxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS
de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y's graban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gratis la colocacio en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 28.—REUS.—LLOVERA, 28.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduhits.

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tònic-reconstituent conegut, indicadíssim contra'l raquitisme, escrófula, tuberculosis, convalecències y en totes las malalties caracterizadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon alimento sensa embargar l'estómach. Se ven en totes las farmaciacs.

DOCTOR J. MIRO OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragoná: los demés dies de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde, havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, primer.

La que paga més
contribució de la pro-
slevia en ajuntament
vincia.

Guano classe superior.—Id. de
peix.—Cascos d'arenada pera
adops de las hortalissas. en boibonaq
Magatzém á Riudoms
y á Reus Vilá, núm. 3.

Secció doctrinal

Là tradició castellana

Quan un examina serenament lo passat d'aquesta infelís Espanya, se va convencent de lo difícil que es, potser impossible, lograr una regeneració per medi del treball, única font de prosperitat en los temps moderns, en que las pobles no poden ja viure de la conquista y del pillage, sinó del producte de la terra y de la industria.

Hi ha que examinar la historia d'Espanya distinguadament y deixar-se de glòries que no son talas glòries y que si en un dia donat pogueren satisfacer las necessitats dels soldats del Cid, del Duch d'Alba, d'Hernán Cortés, Pizarro y altres de la maixia fai-só, avuy no 'ns posan ja pa la taula, ni 'ns asseguran la tranquilitat de la família, ni la cultura que reclama la època actual; ni al tractar de fer reverdir tal llores en nostres dies, hem pogut lograr mes que vergonyosas derrotas.

Si'l poble castellà, lo predominant en l'Estat espanyol, no ha sapigat guardar ni la herencia del poder de las armas que, segons sa historia, tan acredat tenia, y que constitueva casi sa única «gloriosa» tradició, ab que compia pera regenerarse y reclamar un lloch en lo concert de las nacions prepotents? Si al concert dels pobles no hi pot anar ab lo casco de Mart, menos hi anirà ab las daurades garbas de Céres, ni ab los enginyos de Mercuri, ni ab los llores de Minerva, perque Espanya, ó mes ben dit, lo poble castellà, no té tradició agrícola, comercial ni científica.

Presra Granada y pacificada Espanya, en menos d'un sigle mata las flores xen's industrias que'l poble árab h'avia sapigat crear; arruina els comerciants de Medina del Camp y comença á Ca alunya la seva obra secular de anulació d'una rassa forta y trebaladora que s'encamina cap al prógres. En lo terreno de las ciencias Deu no volgué donarli tant de treval, perque may aquellas terras han produhit homes de ciencia, pero se revenja en sos homes d'art oblidant á Cervantes, emoresant á Frá Lluís de León, y degradant á Velázquez á la categoria de la cava, d'una Majestat orgu losa é ignorant que's creu ocupar un trono que es després del de Deu sobre la terra.

Castel anisada per complert l'Espanya, es quan apareix sobre d'ella l'única industria possible; la cría de bestiar nòmada coneuguda per «transhumante», l'industria selvaxe dels pobles del Assia, de las tribus del Marroch.

Realizada aixís la completa castellanisació d'Espanya, aterrada la industria, perseguida la agricultura, privat lo comers ab Amèrica, meyspreuat l'art, nula la ciencia, lo govern elevat á suprema institució nacional l'«honrat concell de la Mesta» que havia fundat Alfons lo Sabi en lo sigle XIII. Llavoras ningú pensa en cap altra font de riquesa que la cría del bestiar; los guerrers, los nobles, las grans dignitats tan políticas com religiosas de Castella, no pensan més que en adquirir immensas legions de caps de bestiar transhumant que fan passejar de l'un cap á l'altre de la Península sense cap classe de respecte á la propietat. Havian conquerit aquella terra dels moros y l'exploatavan en profit propi. Mentrells ells se instalavan apropi de la Cort á Toledo, á Valladolid, á Madrid, los seus remats eran passejats per Espanya al amparo de las lleys que ells des de la Cort dictavan. Cap agricultor podia posar cerca á las sevæs propietats ni prohibir que entressin á pasturar en elles als remats del «honrat concell de la Mesta».

Aixís era com la aristocracia y la burocracia d'aquell temps se procurava las rendas, atropellant la ciutat y vingué mos en ja l'època d'

Servy dels trens de viatjers**De Mora á Reus**

SORTIDA	ARRIBADA
5'49 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe 7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe..... 7'04 m.
8'44 m.	tren mercancías cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 12'31 t.
14'02 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 14'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe 18'48 n.

De Reus á Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe 9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3. ^a classe 6'29 t.
1'03 n.	tren de id. ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe 10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe..... 10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe (1) 8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » » Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe..... 9'24 m.
4'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe 7'34 n.
7'59 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe.... 5'08 t.
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2. ^a classe (2). .... 10'13 n.

De Barcelona á Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe (3) 10'17 m. Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 1'01 t.
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a classe 5'31 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe: ..... 9'45 n.

(1) Trasport á Sant Vicenç.
 (2) Idem á Roda y Sant Vicenç.
 (3) Idem á Sant Vicenç y Roda.

**Llibre important
CARTILLA RÚSTICA****PREUS DELS PLANTADORS**

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vinya que en ell á més de donar-se compte dels importants temes que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s'hi troben esplicades ab claretat totes aquelles operacions y cuidados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americà, entre autres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseada dels ceps y manera de cuidarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y fermar las vinyas, etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenir-se en compte sobre la manera de conduir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blanxs y rosats, y cuidados de que denhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més pràctichs é intel·ligents viticultors d'Espanya y França; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holändesa y's veu en aquesta Imprenta, al preu de UNA PESSETA.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS**INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS**

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

KAINITA, ETC:

balx garantia del Sindicat de ventes de STASSFURT,

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZUE Y D'EFFECTES RAPITS Y SEGURS.

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l'empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Ferrocarril econòmic de Reus á Salou

Servy de trens que regirà desde primer de Setembre de de 1899.

Sortides de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 matí, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarda.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 matí, tarda de 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Las horas se regirán per lo meridià de Madrid.

Salou 28 d' Agost de 1899.

1.000
1.000
1.000
1.000
1.000

Publicacions regionalistas que s'reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenari de Catalunya, «L'Art del Pàges», quinzenari, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L'Olot», setmanari de Catalunya, de l'Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallès», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellenc», setmanari de Cata... aya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskezalea», setmanaris de Bilbao (Bizkaia).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

OBRA NOVA**FILLS ILUSTRES DE REUS**

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprenta.